

Крошка С. А. Духовне здоров'я – спосіб розбудови особистості / С. А. Крошка // Актуальні проблеми та перспективи розвитку сучасної педагогічної освіти: наук.-метод. зб. матер. Днів науки – (Стаханов-Лисичанськ, квітень, 2015). – Лисичанськ, 2015. – С. 137–140.

ДУХОВНЕ ЗДОРОВ'Я – СПОСІБ РОЗБУДОВИ ОСОБИСТОСТІ

У статті розкрито формування духовного світу особистості

Ключові слова: духовність, здоров'я, особистість.

Останнє десятиріччя було важливим для багатьох сфер життя нашої держави. Реформування торкнулось і питання здоров'я, зокрема духовного. В цілому законодавство України відповідає міжнародним стратегіям в області формування духовного світу особистості.

У проекті Державних стандартів базової і повної середньої освіти значне місце призначене освітній галузі “Здоров'я і фізична культура”. Вона має на меті: “...збереження і зміцнення здоров'я учнів, розвиток їх основних фізичних, психічних і духовних якостей ...” [3, с.11].

Для розв'язання проблеми здоров'я взагалі і формування духовної культури зокрема є необхідні науково теоретичні передумови. Вони відтворенні у працях Ю. Лисицина, О. Сахно, С. Бондаренко, В. Ясвіна, Г. Зайцева, Н. Новикова, Г. Опанасенко, В. Горащука, Т. Ротерс. Проблема розвитку духовного життя велику увагу приділяли видатні класики: Я. Каменський, Дж. Локк, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський.

Мета – розкрити формування духовного світу особистості.

Результати дослідження. Проблема особистості людини, її сутності і існування мають цілу кількість різних аспектів, але головний серед них – взаємозв'язок соціального і біологічного, духовного й природного.

Духовне здоров'я – це спосіб розбудови особистості, зустріч із самим собою – своєю душею, внутрішнім "Я". Це вихід до вищих, ціннісних інстанцій формування, конструювання особистості та її менталітету.

Формування духовного світу учнів – масштабне і складне завдання. Під духовністю слід розуміти внутрішній світ людини, її самосвідомість і спрямованість на явища зовнішнього та внутрішнього світу.

Духовність – це складний психічний феномен самоусвідомлення особистості, внутрішнє сприймання, привласнення нею сфери культури, її олюдження, вростання в неї та розуміння її як власного надбання [1, с. 14].

Необхідним для формування духовного світу дитини виступає системний підхід. Він забезпечує цілісний, ієрархічний, взаємозалежний і відкритий процес залучення дітей до цінностей у їх постійному розвитку й саморозвитку, а також наступність і безперервність цього процесу, постійне ускладнення та урізноманітнення змісту і напрямків розвитку моральних чеснот, його комплексність і інтегрованість.

Духовність – найвищі якості людини, які направлені на взаємодію його з зовнішнім світом. Для їх характеристики використовують поняття: доброта, любов, альтруїзм, милосердя.

Людська система включає в себе духовні і тілесні структури. Людський організм як людська тілесність представляє собою субстрат надбіологічного порядку; вона виступає уже не як організм, а як людська тілесність. Фізкультурно-спортивна діяльність має мету: удосконалення органів людської тілесності, формування тілесно-духовної єдності.

Духовність надає позитивний вплив на органи тілесності, а духовне здоров'я дає поштовх фізичному розвитку. Єдність духовної і рухової сторін в фізкультурній діяльності буде формувати гармонію сутнісних сил дітей.

Розуміння здоров'я як багатоаспектної системи дозволяє правильно усвідомлювати значення здоров'я в житті людини. Єдність духовного, психічного і фізичного аспектів здоров'я зможуть принести велику користь у

розвитку особистості і суспільства в цілому. Найголовнішим компонентом культури здоров'я є духовний розвиток людини.

Особливу увагу розвитку духовності приділяв Г. Сковорода. Він створив оригінальне філософське вчення, спрямоване на вдосконалення духовного світу особистості: "Голова людських справ є дух людини... Кожен має мету в житті... Дух живе в нашому тілі. Коли дух у людини веселий, думки спокійні, серце мирне, то все мирне, то все світле, щасливе, блаженне."

В. Сухомлинський надзвичайного значення надавав формуванню у дитини духовності, яка є мірилом й людської цінності, суспільної значущості. У своїй праці "Духовний світ школяра" він дає багатогранну, глибинну психологічну характеристику суті духовності людини.

Одним із компонентів народної педагогіки є фізичне виховання, тісно пов'язане як із розумовим, так і трудовим, бо успіх трудової діяльності великою мірою залежить від стану її здоров'я. Фізична культура є елементарною умовою повноти духовного життя, інтелектуального багатства.

Т. Ротерс наголошує на тому, що у сучасних умовах розвитку суспільства підвищується значення духовного життя особистості у тісному зв'язку з його фізичним розвитком, культурою здоров'я.

Досить ґрунтовно висвітлюється проблема формування культури здоров'я у працях В. Горашука: "... це важливий складовий компонент....., зумовлений матеріальним та духовним середовищем ..." [2, с. 49].

Висновки. Проблему формування фізичної культури можна плідно вирішувати тільки на основі ідеї єдності соціального і біологічного, духовного і тілесного.

Література

1. **Агкурин Б. Г.** Диалектика духовного и телесного начал в свете нового понимания физической культуры // Теория и практика физической культуры. – 2002. – №6. – С. 57-60. 2. **Горашук В. П.** Валеология : Наука,

навчальний предмет, культура, здоров'я // Освіта на Луганщині. – 1997. – №1-2. – С. 92-95. **3. Державна національна програма “Освіта “ Україна XXI ст.** – К.: Райдуга, 1994. – 62 с. **4. Кривошеєва Л. Г.** Духовний розвиток особистості в процесі вивчення валеологічних дисциплін // Духовність як основа консолідації суспільства: Міжвід.наук.зб. – К.: 1999.Т. 16. – С. 451-454.